

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ЗАМАЛЬОВОК ТА ЕСКІЗІВ

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (014.12 Образотворче мистецтво)
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: образотворче мистецтво

тип дисципліни вибіркова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

протокол № 5 від 16.12.2019р.

Завідувач кафедри *Ж.Є. Сироткіна*

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради з якості вищої освіти педагогічного факультету

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

Ю.І. Сич

Розробник програми: Кара Олександр Дмитрович – заслужений художник України, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ.

Рецензенти програми: Прокопенко Микола Миколайович – народний художник України, професор кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ;

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	8	6
Загальна кількість годин: 120	Практичні заняття:	
	40	6
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 3-8	Семінарські заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота: 5	Консультації:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Індивідуальні заняття:	
	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет дисципліни – процес оволодіння здобувачами вищої освіти особливостями графічної мови.

Мета – удосконалення знань з мистецтва графіки за прийнятою програмою та підготовка базового знання предмету для студентів; професійна підготовка висококваліфікованого фахівця з високим рівнем графічної майстерності.

Передумови для вивчення дисципліни: «Малюнок», «Живопис», «Композиція».

Міждисциплінарні зв'язки: «Кольорознавство», «Пленер».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання: навчити студентів орієнтирів у видах графіки; вивчення правильного користування виражальними графічними засобами; набуття навичок праці з графічним матеріалом; знання техніки виконання; формування власних поглядів. Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо кваліфікаційних програм студенти повинні знати: історію виникнення і розвитку мистецтва графіки; головні закони композиції; основні принципи побудови графічної композиції; характеристики технік гравюри та їх художні особливості;

2. Уміння: створювати завдання навчальної і творчої роботи, застосовуючи образотворчі та виражальні засоби графічних технік; користуватись художніми матеріалами та інструментами;

3. Комунікація

- формувати комунікаційну стратегію з дотриманням етичних норм зі всіма учасниками освітнього процесу;

- організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях);

- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та полікультурність світу і керуватися у свої діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;

- виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.

4. Автономність та відповідальність

- вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції;
- аналізувати соціально та особистісні значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів;
- створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	МКР	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. Творча робота: виконання замальовок	12	2	10	-	-	-	20	4	2	2	-	-	-	32
2.	Тема 2. Творча робота: виконання ескізів	12	2	10	-	-	-	18	4	2	2	-	-	-	36
3	Тема 3. Творча композиція з сюжетним центром	24	4	20	-	-	-	30	4	2	2	-	-	-	36
Проміжної мод. контр.		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	8	40	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Творча робота: виконання замальовок

Замальовок з натури міського, сільського пейзажу, інтер'єру. Замальовки постаті людини, групи людей на фоні пейзажу. Замальовки за уявленням у зв'язку з композиційним задумом.

Тема 2. Творча робота: виконання ескізів

Етапи виконання ескізів, ідея, вибор формату, центр композиції.

Тема 3. Творча композиція з сюжетним центром

Композиція з сюжетним центром із обов'язковим зображенням громадської або сакральної споруди. Виконання натурних замальовок міського пейзажу за вибором студента (вугілля, сангіна, сепія, туш, перо, пастель)

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Творча робота: виконання замальовок.

Тема 2. Творча робота: виконання ескізів.

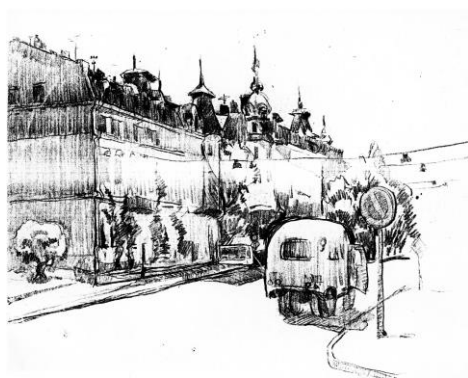
Тема 3. Творча композиція з сюжетним центром

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
Індивідуальні завдання:			
1.	Нариси по пам'яті мальованих з натури контрастних типів (голів натурників) – порівняльна характеристика.	6 (10)	Нариси
2.	Замальовок по пам'яті міського пейзажу: а) на основі швидкого нарису з натури міського	8 (10)	Замальовки

	пейзажу; б) без попереднього малюнка.		
3.	Замальовок по пам'яті оголеної фігури натурника	6 (10)	Замальовки
4.	Замальовок за уявленням голови натурника в різноманітних положеннях	8 (10)	Замальовки
5.	Нариси з рухової не позуючої моделі	6 (10)	Нариси
6.	Замальовки за уявленням у зв'язку з композиційним задумом	8 (10)	Замальовки
7.	Малюнок на зображення руху	6 (12)	Малюнок
8.	Розробити ескіз пейзажу «Моє місто».	10 (16)	Ескіз
9.	Розробка ескізу до творчої дипломної роботи.	10 (16)	Ескіз
10.	Проміжний модульний контроль:	4 (4)	Модульна контрольна робота
	Разом:	72 (108)	

Тематика замальовок, начерків та ескізів для індивідуальних завдань

35. А. Кара. Рисунок. 1980.

16. А. Кара. Кухня. Нарис. 1980.

15. А. Кара. Интер'єр. 1986.

4. А. Кара. На картині. 1993.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю: практичні заняття, індивідуальні заняття*
6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота*
6.3. *Форми підсумкового контролю: залік*

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальна бесіда, опитування;
- перегляд творчих робіт;
- модульна контрольна робота та ін.

Модульна контрольна робота складається з двох типів завдань: теоретичного питання та практичного завдання.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

- 1.Методика практичного виконання замальовок та ескізів.
2. Розробити ескіз композиції «Моє місто»

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії підсумкового оцінювання знань студентів

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2 Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Виконання нарисів	5
Виконання замальовок	5
Розробка ескізів з композиційним центром	5

Критеріями оцінювання виконання нарисів є: дотримання пропорцій, пластичності ліній, володіння графічним матеріалом, почуття композиційної побудови.

Критеріями оцінювання виконання замальовок є: володіння графічним матеріалом (пастель, соус, угіль, сангіна, туш, перо); відтворення композиційного задуму.

Розробка ескізів з композиційним центром оцінюється за наступними критеріями: володіння різноманітними художніми матеріалами (акварель, гуаш, масло, пастель); відтворення композиційного задуму; створення художнього образу; знайдення гармонійного кольорового та тонального рішення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Теоретичне питання	15 балів
Практичне завдання	15 балів
Усього	30 балів

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Мольберти, подіуми, софіти, натурний фонд, художнє приладдя та матеріали, технічні засоби для демонстрування презентацій (комп'ютер, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1 Основна література:

1. Авсиян О.А. Натура и рисование по представлению. – М.: Изобразительное искусство, 1985.
2. Алпатов М.В. Композиция в живописи. – М.: Искусство, 1940.
3. Борщ А.О. Наброски и зарисовки. – М.: Искусство, 1970. - С.166.
4. Дейнека А.А. Учитесь рисовать. – М.: Академия художеств СССР, 1961.
5. Дневник Делакура. – М.: Искусство, 1950. – С.632.
6. Ильшевская Г.В. Искусство рисунка. – М.: Советский художник 1990.
7. Капланова С.Г. От замысла и природы к законченному произведению, - М.: Изобразительное искусство, 1981.- С. 216.
8. Карлов Г.Н. Изображение птиц и зверей. – М.: Просвещение, 1976.
9. Костин В., Юматов В. Язык изобразительного искусства. – М.: Знание, 1978. – С. 282.
10. Кузин В.С. Основы обучения изобразительному искусству в школе. – М.: Просвещение, 1977.
11. Кузин В.С. Психология. - М.: Высшая школа, 1974. – С. 166.
12. Лаптев А.М. Рисунок пером. – М.: Академия художеств СССР, 1962.

13. Леонтьева Г.К. Дорогой поиска. – М.: Искусство, 1965. – С. 104.
14. Павлинов П.Я. Для тех, кто рисует: советы художника. – М.: Советский художник, 1965.
15. Пикассо П. Шедевры графики. – М.: Эскмо, 2004.
16. Павлинов П. Я. Каждый может научиться рисовать: советы рисовальщика. – М.: Советский художник, 1966. – С.82.
17. Рабинович М.Ц. Изображение человека на основах пластической анатомии. – М.: Искусство, 1965. – С.130.
18. Радлов Н.Э. Рисование с натуры. – Л.: Художник РСФСР, 1978. – С. 128.
19. Ракитин В.Н. Искусство видеть. – М.: Знание, 1973. – С.48.
20. Рерберт Ф. Введение в перспективу. – М.: Изогиз, 1933. - С.64.
21. Розов А.И. Память. – М.: Знание, 1970.

10.2 Додаткова література:

1. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе. – М.: 1981. – С.192.
2. Ростовцев Н.Н. Терентьев А.Е. Развитие творческих способностей на занятиях рисованием. – М. – 1988.
3. Терентьев А.Е. Рисунок в педагогической практике учителя изобразительного искусства. – М.: Просвещение. 1981. – С.176.
4. Фаворский В.А. О рисунке, о композиции. – Фрунзе Кыргызстан, 1966.
5. Чуйков С.А. Заметки художника. – М.: Молодая гвардия, 1976. – С.192.
6. Шорохов Е.В. Основы композиции. Учебное пособие для педагогических институтов. – М.: Просвещение, 1986. – С.147.

10.3 Интернет-ресурси:

1. <http://bit.ly/2kJW59T>
2. <https://www.facebook.com/drawingthesoul/videos/1466046753420617/>
3. <https://www.facebook.com/5min.crafts/videos/919907748151811/>